

Мотиви

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица

Причини, които налагат разработването на проекта на нормативен акт

Наредба № Н-13 от 2019 г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица (Наредба № Н-13 от 2019 г.), е издадена от министъра на финансите на основание чл. 5, ал. 6, чл. 7, ал. 5 и чл. 9а, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), чл. 55, ал. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), и чл. 39, ал. 1-4, чл. 40, ал. 5, т. 2, чл. 40а, ал. 4 и чл. 41, ал. 2 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. е изготвен във връзка с приети промени в Кодекса на труда (КТ), Постановление № 69 на Министерския съвет от 2022 г. за здравно осигуряване на лицата с временна закрила по чл. 1а, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците и на лицата по чл. 39, ал. 6, т. 2 и чл. 40а, ал. 3а от Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 35 от 2022 г.) (Постановление на Министерски съвет № 69 от 2022 г.), в Кодекса за социално осигуряване, направени с § 5 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2023 г., в Закона за професионалното образование и обучение, направени с § 6 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г., Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ), както и във връзка с приети промени и в Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Целите, които се поставят с проекта на нормативен акт

С предложения проект на Наредба се цели да бъде приведена подзаконовата нормативна уредба в съответствие с последните промени в КСО, КТ, ЗЗО, ЗДДФЛ, Постановление на Министерски съвет № 69 от 2022 г. и ЗПОО и по този начин да се избегне създаване на празноти в подзаконовата нормативна уредба уреждаща този вид обществени отношения. В тази връзка и от гледна точка на това да се създаде правна сигурност за лицата с предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. се предлагат следните изменения и допълнения:

С предложените промени се създава ред и начин за подаване на данни в Националната агенция за приходите:

➤ от предприятията по чл. 163, ал. 1 от Закона за горите (ЗГ) за осигурените лица, извършващи дейност по събиране на диворастващи гъби и плодове, включително за дължимите осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, здравно

осигуряване, допълнително задължително пенсионно осигуряване и данък по чл. 41а от ЗДДФЛ за тези лица.

➤ от работодателите за учениците, включени в обучение чрез работа (дуална система на обучение) за месеците януари – март 2024 г., когато за тях не се прилага минимален осигурителен доход по основната икономическа дейност на осигурителя и квалификационната група професии, съгласно Приложение № 1 към чл. 9, т. 1 от Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г.

➤ от осигурителите за осигурените лица, които са се възползвали от правото си на отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата по смисъла на чл. 164в от КТ. от Националния осигурителен институт във връзка с разпоредбите на чл. 33, ал. 5, т. 20 от КСО за определени категории лица и в определените с разпоредбите случаи.

С оглед на изложеното по-горе се предвиждат промени и в Указанията за попълване на декларация образец № 1 „Данни за осигуреното лице“, декларация образец № 3 и декларация обр. № 6 „Данни за дължими вноски и данък по чл. 42 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица“.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на проекта на нормативен акт

За прилагането на предложените промени не са необходими допълнителни бюджетни средства за изграждане на административен капацитет и техническа обезпеченост по прилагане на наредбата.

Финансовите средства, необходими за актуализиране на програмните продукти на Националната агенция за приходите ще бъдат в рамките на утвърдения бюджет на агенцията.

С предложения проект не се очаква увеличаване на административната тежест по отношение на задължените лица.

Очакваните резултати от прилагането на проекта на нормативен акт

С предложения проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. се очаква да бъде постигнато синхронизиране на разпоредбите на наредбата с приетите промени в КСО, КТ, ЗЗО, ЗДДФЛ, Постановление на Министерски съвет № 69 от 2022 г. и ЗПОО. С проекта на наредба се цели да се избегнат и празноти в подзаконовата нормативна уредба уреждаща този вид обществени отношения, както и да се създаде правна сигурност за лицата.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

С проекта на акт не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.

Предложените промени са в съответствие с основните принципи и свободи, залегнали в Договора за функционирането на Европейския съюз.

Предложените промени са в съответствие и с принципа на пропорционалност, тъй като са подходящи за да бъдат постигнати заложените с проекта цели и не се създава допълнителна административна тежест за лицата, която да е прекомерна спрямо търсеният резултат.

Информация за проведените обществени консултации

С оглед създаването на възможност за подаване в Националната агенция за приходите на декларации образец № 1 с данни за лицата по чл. 4а¹, ал. 1 от КСО и за учениците, включени в обучение чрез работа (дуална система на обучение) за месец януари,

се предлага проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 да влезе в сила от 1 януари 2024 г., доколкото от тази дата влизат в сила и приетите промени в КСО, ЗЗО и ЗДДФЛ, направени с ЗИД на ЗДДФЛ (обн., ДВ, бр. 106 от 2023 г.), с които се урежда реда за социално осигуряване, здравно осигуряване и данъчно облагане на лица, извършващи дейност по събиране на диворастящи гъби и плодове.

Необходимостта от влизането на наредбата в сила от 1 януари 2024 г. е продиктувана и от факта, че в НАП няма да бъдат подавани коректни данни за лицата за времето до издаване на наредбата, което пък ще бъде предпоставка след това да се подават и коригиращи данни (декларации) от задължените лица. В тази връзка и с цел да не се създава допълнителна административно тежест за лицата с предложения проект на акт се предлага наредбата да влезе в сила от 1 януари 2024 г.

Във връзка с гореизложеното, проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. и мотивите към него са публикувани на Портала за обществени консултации за срок от 14 дни поради наличието на изключителен случай по смисъла на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, а именно - необходимостта от издаване на подзаконов нормативен акт, с който да бъде регламентиран ред и начин за своевременното подаване на данни с декларация образец № 1 за осигурените лица, които данни са пряко свързани с правата на осигурените лица (вкл. здравноосигурителен статус, своевременно разпределяне на средствата за ДЗПО по индивидуалните партии на лицата и др.), както и избягване на празноти в подзаконовата нормативна уредба, уреждаща този вид обществени отношения.

Необходимо е да се има предвид, че приетите промени в КСО, ЗЗО и ЗДДФЛ, приети с ЗИД на ЗДДФЛ, които влизат в сила от 1 януари 2024 г. (обн., ДВ, бр. 106 от 2023 г.), са обнародвани на 22 декември 2023 г. Поради тази причина не е осигурено достатъчно технологично време за привеждане на подзаконовата нормативна уредба в съответствие с приетите промени в посочените по-горе нормативни актове.

По отношение на процедурата по издаване на проекта на наредба е важно да се вземе предвид и обстоятелството, че тя не приключва с провеждането на обществени консултации със заинтересованите лица. Това е така предвид факта, че законодателят изрично е регламентирал допълнителни нормативни изисквания за съгласуваност и законосъобразност на проекта на подзаконов нормативен акт, отчитайки важността на обществените отношения, които се уреждат с него. Поради тази причина съгласно чл. 5, ал. 6 от Кодекса за социално осигуряване изрично е регламентирано, че съдържанието, сроковете, начинът и редът за подаване и съхраняване на декларациите се определят с наредба, издадена от министъра на финансите, съгласувано с управителя на Националния осигурителен институт. Преди да бъде издаден обаче проекта на наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-13 от 2019 г. е необходимо на основание чл. 36, ал. 1, т. 4 от Кодекса за социално осигуряване да бъде разгледан и утвърден от Надзорен съвет на Националния осигурителен институт.

С оглед на изложеното по-горе и от гледна точка на това да се осигури своевременна информираност на задължените лица по наредбата се предвижда наредбата да бъде публикувана за обществено обсъждане за срок от 14 дни.

В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за постъпилите предложения заедно с обосновка за неприетите предложения, в резултат на проведената обществена консултация, ще бъде публикувана на интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации.